

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

ВИПУСК 6(20)

- *Економічні науки*
- *Сільськогосподарські науки*
- *Технічні науки*

Миколаїв – 2002

Миколаївський державний аграрний університет

Науково-теоретичний фаховий журнал “Вісник аграрної науки Причорномор'я” Миколаївського державного аграрного університету.

Редкол.: В.С.Шебанін (гол. ред.) та ін. -Миколаїв, 2002.

Випуск 6(20) – 2002. – 258 с.

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень з питань економіки, проблем сільськогосподарських та технічних наук, досліджуваних ученими, аспірантами, магістрами та студентами Миколаївського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України.

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського державного аграрного університету.

Протокол №2 від 19.12.2002.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР: *д.т.н., проф. В.С.ШЕБАНИН,*
ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА: *д.е.н, проф. І.І.ЧЕРВЕН,*
ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР: *к.ф-м.н., доц. А.Т.МАЛЬЦЕВ*

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

д.е.н., проф. М.Ю.Куліш, д.е.н., доц. І.Н.Топіха, д.ю.н., проф. О.В.Скрипнюк, д.е.н., проф. Л.О.Марміль, д.е.н., проф.М.М.Караман, д.е.н., проф. В.Г.В'юн, д.е.н. проф., В.Д.Пантелеев, к.е.н., доц. В.П.Клочан, д.с.г.н., доц. В.С.Топіха, д.с.г.н. Є.М.Агапова, д.с.г.н., проф. Б.О.Вовченко, д.с.г.н. Т.І.Нежлукченко, д.с.г.н., проф. В.П.Коваленко, к.с.г.н, доц. М.І.Гиль, д.с.г.н., проф. Н.Х.Грабак, д.с.г.н., проф. А.В.Тихонов, д.с.г.н., проф. В.П.Гордієнко, д.с.г.н., проф. В.І.Жарінов, д.б.н., проф. А.І.Орлюк, к.с.г.н, доц. М.М.Муляр, к.т.н., доц. С.І.Пастушенко, д.т.н., проф. Б.Г.Тимошевський, д.т.н., проф. Г.С.Топілін, д.т.н., проф. Л.І.Грачова, д.т.н., проф. В.Д.Будак, д.т.н., проф. В.О.Пермяков, д.т.н., проф. С.Ф.Пічугін, д.т.н., проф. О.Ф.Яременко, д.т.н., проф. В.В.Стоянов.

**Адреса редколегії: 54010,
Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,
Миколаївський державний аграрний університет, тел. 34-41-72**

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №6785 від 17.12.2002.

© **Миколаївський державний
аграрний університет**

ГІДРОБІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ ВАТ “МИКОЛАЇВСЬКЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ РИБОВОДНЕ ПІДПРИЄМСТВО”

Г.А.Данильчук

Економічна ефективність вирощування риби в значній мірі визначається природною рибопродуктивністю водойми. Природна рибопродуктивність ставу — це приріст маси риби любого віку з одиниці площі за один вегетаційний період, виражений у вагових одиницях і отриманий за рахунок природної їжі [1].

Природна рибопродуктивність — поняття умовне. Вона не є строго постійною величиною і змінюється залежно від стану ставу, кількості та якості води, ґрунтово-кліматичних умов, породи, віку й фізіологічного стану риби, яку вирощують, щільності посадки [2].

Тому, при вивченні впливу різних технологічних параметрів на вирощування крупного рибопосадкового матеріалу, нами були проведені дослідження гідробіологічного стану дослідних ставів.

В свою чергу, особливості формування видового складу та динаміка кількісних показників розвитку кормової бази істотним чином впливають на ефективність виробництва риби у водоймах будь-якого типу. Використання її рибою безпосередньо в їжу або через проміжні ланки трофічного ланцюга є важливішим, а при пасовищних формах вирощування — основним джерелом приросту рибної продукції.

Склад флори і фауни експериментальних ставів знаходиться під впливом ряду факторів, серед яких визначальними є вихідні форми гідробіонтів, що потрапляють у водойми із джерел водопостачання та абіотичні фактори середовища, на фоні яких відбувається становлення гідробіологічного режиму. Подальше перетворення якісних, а, в більшій мірі — кількісних характеристик основних груп кормових організмів відбувається під впливом різних процесів, що виникають усередині водних екосистем.

Фітопланктон експериментальних ставів характеризувався невеликою видовою різноманітністю, його флористичний склад був представлений переважно зеленими (46,1%), діатомовими (37,5%), синьо-зеленими (8,1%) та євгленовими (8,3%). Дані подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка розвитку фітопланктону в експериментальних ставах

Рік	Місяць	Групи водоростей, %				Біомаса, г/м ³	Чисельність, млрд.кл/ м ³
		зелені	діатомові	синьо-зелені	євгленові		
1994	червень	29,6	59	6,1	5,3	23,7	1590
	липень	22,7	52,3	10,6	14,4	12,5	392,2
	серпень	66,3	7,8	14,1	11,8	65	1012,7
	середнє	39,5	39,7	10,3	10,5	33,7	1001,3
1995	червень	42,2	56,6	1,2	–	10,1	1950,3
	липень	28,3	47,1	9,3	15,3	5,9	837,8
	серпень	65	29,5	5,5	–	30,8	214,5
	середнє	45,2	44,1	5,6	5,1	15,6	1000,9
1996	червень	49,7	37,9	8,8	3,6	11,6	373,3
	липень	37,1	38,8	10,4	13,7	53,5	1774,1
	серпень	63	14,7	6	16,3	48,7	1436,6
	середнє	49,9	30,5	8,4	11,2	37,9	1194,7
1997	червень	32,6	54,5	8,3	4,7	11,5	370,7
	липень	52,9	18,8	14,1	14,2	50,6	1675,8
	серпень	75,1	23,7	1,2	–	61,7	1826,9
	середнє	53,5	32,3	7,9	6,3	41,2	1291,1
1998	червень	41,2	48,2	10,6	–	9,1	1764,7
	липень	56,3	27,1	6,1	10,5	6,5	926,4
	серпень	29,7	47,7	7,9	14,7	25,1	175,6
	середнє	42,4	40,8	8,2	8,6	13,6	955,6
середньо-багаторічне		46,1	37,5	8,1	8,3	28,4	1088,7

Домінуючими формами як за чисельністю, так і біомасою були представники протококкових водоростей – *Ankistrodesmus acicularis*, *Chlorella bulgaris*, *Scenedesmus quadricauda*, *Eudorina elegans*.

Аналізуючи кількісні показники фітопланктону в умовах дослідів, необхідно відзначити відсутність яскраво виражених відмінностей у розрізі окремих ставів. Проте необхідно відмітити, що у порівнянні з усередненими даними спостерігалось зменшення кількості фітопланктону на 5-15% у ставах із щільністю посадки рослиноїдних більше 40% у полікультурі. Середньомісячні біомаси водоростей за спостерігаємий період коливалися від 5,9 до 65,0 г/м³, максимальні показники розвитку, в основному, спостерігалися у серпні місяці. Середньосезонні біомаси у розрізі років коливалися від 13,6 до 41,2 г/м³ при чисельності водоростей від 955,6 до 1291,1 млрд.кл/ м³. За середньобагаторічним показником біомаси фітопланктону 28,4 г/м³ при чисельності водоростей млрд.кл/м³ експериментальні стави можна охарактеризувати як помірногодівні по даній кормовій компоненті.

Організми тваринного походження в планктоні експериментальних ставів були представлені обмеженим числом видів, серед яких домінували коловертки (*Asphlanchna priodonta*, *Branchionus diversicornis*, *B. angularis*, *B. quadridentatus*), гілястовусі рачки (*Daphnia magna*, *D. longispina*, *Ceriodaphnia affinus*, *Bosmina longirostris*, *Moina rectirostris*, *Chidorus sphaericus*) та веслоногі рачки (*Nauplius*, *Diaptomus*, *Eucyclops macrurus*), типічні для ставів півдня України. При цьому спостерігалися незначні якісні зміни по окремим рокам, що знаходилося у певній залежності від гідрохімічного стану експериментальних ставів (табл.2).

Аналізуючи кількісні показники зоопланктерів необхідно відзначити невисокий рівень їх розвитку в цілому для усієї групи експериментальних ставів за період досліджень. Максимально реєструема середньомісячна біомаса зоопланктону склала 9,29 г/м³ при чисельності організмів 1041 тис.екз/м³. Середньосезонні біомаси за спостерігаємий період коливалися від 2,14 до 7,12 г/м³, а чисельність — від 325 до 694 тис.екз/м³. За середньобагаторічним показником біомаси зоопланктону 3,48 г/м³ при чисельності кормових організмів 415,8 тис.екз/м³ експериментальні стави можуть розглядатися як низькогодівні.

Таблиця 2

**Динаміка розвитку зоопланктону в експериментальних ставах,
біомаса, г/м³ / чисельність, тис.екз/ м³**

Рік	Місяць	Групи організмів			Всього
		Rotatoria	Copepoda	Cladocera	
1994	червень	0,08/52	0,49/115	1,32/81	1,89/248
	липень	0,11/93	0,25/32	0,48/17	0,84/142
	серпень	0,84/209	2,56/204	3,21/322	6,61/735
середнє		0,34/118,0	1,10/117,0	1,67/140,0	3,11/375,0
1995	червень	0,61/268	2,08/154	4,43/257	7,12/679
	липень	0,47/181	1,12/77	3,37/98	4,96/356
	серпень	0,39/103	3,01/321	5,89/617	9,29/1041
середнє		0,49/184,0	2,07/186,0	4,56/324,0	7,12/694,0
1996	червень	0,09/53	0,79/104	1,59/204	2,47/361
	липень	0,14/108	0,61/106	0,94/76	1,69/290
	серпень	1,78/297	0,43/94	0,26/38	2,47/429
середнє		0,67/152,7	0,61/101,3	0,93/106,0	2,21/359,3
1997	червень	0,27/119	1,03/172	0,94/112	2,24/403
	липень	0,21/101	0,67/89	0,19/17	1,07/207
	серпень	0,16/68	0,84/63	2,11/234	3,11/365
середнє		0,21/96	0,85/108,0	1,08/121,0	2,14/325,0
1998	червень	0,07/48	1,05/154	1,12/68	2,24/270
	липень	0,13/119	0,12/16	0,33/14	0,58/149
	серпень	0,77/128	2,02/215	2,78/220	5,57/563
середнє		0,32/97,2	1,06/128,3	1,14/100,7	2,79/326,2
середньо-багаторічне		0,41/129,8	1,14/127,7	1,93/158,3	3,48/415,8

В складі донної фауни експериментальних ставів переважали личинки хірономід, зрідка в пробах зустрічалися малоцетинкові черви. Кількісні показники розвитку зообентосу були низькими, а окремі проби ґрунту – пустими. Середньосезонні показники біомас за спостерегаємий період по експериментальним ставам коливалися від 3,1 до 5,3 г/м³ при чисельності від 332 до 997 екз/м³.

ЛІТЕРАТУРА

- [1]. Федорченко В.И., Новоженін Н.П., Зайцев В.Ф. Товарное рыбоводство. -М.: Агропромиздат, 1992.-207с.
[2]. Шерман І.М. Ставовє рибництво.-К.: Урожай, 1994.-336 с.

<i>А.В.Дудник.</i> КОМПЛЕКСНИЙ ВПЛИВ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ, УДОБРЕННЯ ТА БІОСТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ СОНЯШНИКА В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	175
<i>Т.В.Підпала.</i> РЕЗУЛЬТАТИ ПОРОДОТВОРНОГО ПРОЦЕСУ В ПОПУЛЯЦІЇ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ХУДОБИ	183
<i>І.Т.Кіщак, І.В.Наконечний.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНА ОСНОВА СТАБІЛІЗАЦІЇ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА В УМОВАХ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	187
<i>В.О.Мельник, С.П.Кот, О.О.Кравченко, П.Д.Плахтій.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БІЛКОВИХ ФРАКЦІЙ СИРОВАТКИ КРОВІ З РЕПРОДУКТИВНИМ СТАНОМ ТА СТАТТЮ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	191
<i>О.І.Соболев.</i> БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЕЛЕНУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЙОГО У ГОДІВЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПТИЦІ	195
<i>В.М. Давиденко, А.В. Воротінцева.</i> ВПЛИВ ДИГИСТИНА НА ПОКАЗНИКИ І ЗАПЛІДНЮВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ СПЕРМИ БАРАНІВ	201
<i>В.В.Герасименко, С.І.Луговий.</i> ІМУНОГЕНЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОПУЛЯЦІЇ СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗОН	204
<i>О.І.Юлевич, Г.І.Калиниченко, Г.А.Одинцов.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕКСТРУДОВАНИХ КОРМІВ В РАЦІОНАХ ВІДЛУЧЕНИХ ПОРОСЯТ	209
<i>А.О.Бондар.</i> ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	214
<i>Г.А.Данильчук.</i> ГІДРОБІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ ВАТ “МИКОЛАЇВСЬКЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ РИБОВОДНЕ ПІДПРИЄМСТВО”	218
ТЕХНІЧНІ НАУКИ	222
<i>О.В.Гольдшмідт, О.В.Бондаренко.</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВІДДІЛЕННЯ КАЧАНІВ КУКУРУДЗИ НА ПІККЕРНО-СТРІППЕРНИХ АПАРАТАХ	222
<i>В.П.Табацков, А.П.Бойко, Е.Г.Бергер.</i> КІНЕМАТИКА ЦЕНТРОЇДНИХ МЕХАНІЗМІВ, ЯКІ НАПРАВЛЯЮТЬ ІНСТРУМЕНТ ПО ДУЗИ КОЛА	226
<i>С.Р.Кирницький.</i> ПОДАННЯ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФОРМА “ПЕРЕДАЧІ ЗНАТЬ”	232
<i>К.М.Думенко.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ОТРИМАННЯ НАСІННЯ ПАСПЬОНОВИХ КУЛЬТУР НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	237
РЕФЕРАТИ	243

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 6(20) - 2002 р.

Ст.коректор: Кушнарьова О.М.
Комп'ютерна верстка: Заборовський М.В.

Підписано до друку __.__.2002. Формат 60 x 84 $\frac{1}{16}$.
Папір друк. Друк офсетний. Обл.вид.арк. __.__. Ум.друк.арк. __.__.
Тираж 300 прим. Зак. № ____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського державного аграрного університета
54010, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9